

Projektplan for demonstrationsprojekt

Kommune	Initialer (projektleder)	Dato (sidst rev.)	Godkendt (dato)
Bornholms Regionskommune	GZ	07.10.09	Realdania: Kommune:

Projektets titel

Mulighedernes Land – Liv i småbyer – "Den nye bymidte" i Østermarie"

Formål

Projektets formål er at understøtte udviklingen i og omkring Østermarie by ved at opgradere bymidten. Fornyelse af bymidten skal vise, hvordan man med forholdsvis små midler kan skabe livskvalitet og herlighedsværdi for bosætning, erhverv, rekreation og turisme i området. Med den nye bymidte skabes der rammer for nyt liv og socialt samvær - en fokuseret indsats, der kan vende en negativ udvikling med lukning af butikker og andet erhverv, til en positiv byudvikling.

Målgrupper

Den primære målgruppe er borgere og erhvervsdrivende i Østermarie.
Den sekundære målgruppe er besøgende og beboere fra Østermaries opland.

Foruden at være til glæde og gavn for borgere og erhvervsliv i Østermarie, vil projektet også henvende sig til borgere og erhvervsliv i andre småbyer på Bornholm, som inspiration til hvorledes deres bymidte eventuelt kunne styrkes.

Relevante lokale organisationer og foreninger, samt lodsejere m.fl. vil blive inddraget som centrale aktører i processen. Aktørinddragelsen skal sikre projektets forankring i lokalområdet og levedygtigheden ud over projektperioden. Det er hensigten at lokalt kendskab til området skal benyttes i forbindelse med prioriteringer og udformning af bymidten.

Projektets resultater vil være til inspiration for kommunale forvaltninger, konsulenter, borgergrupper og private, der står over for en udfordring med en forblæst og øde bymidte.

Resultater og succeskriterier

Projektets forventede resultater:

- En række metodiske anbefalinger til, hvordan en kommune i samarbejde med borgergrupper og erhvervsdrivende kan imødekomme udfordringen med en øde, forblæst og nedslidt bymidte,
- Funktionsforbedret og forskønnet bymidte - bymidten er forvandlet til stedet, hvor der kan foregå forskellige aktiviteter, et sted der er rart at mødes og opholde sig – et pusterum i byen.

Succeskriterier:

- at projektet gennemføres i tæt samarbejde med og med opbakning fra de lokale borgere og erhvervsdrivende, og at forankring af projektet tænkes ind fra starten,
- at Dagli'Brugsen/Coop og andre erhvervsvirksomheder omkring torvet inddrages som aktive medspillere og bidrager økonomisk til projektet.
- at der udvikles, afprøves, dokumenteres og formidles metoder til inddragelse af borgere og erhvervsliv i processen,
- at forretnings- og foreningslivet i Østermarie styrkes,
- at omdannelse af bymidten er foregået i samarbejde på tværs af kommunens sektorer,
- at der fysisk skabes en "en ny bymidte" – at bymidten styrkes, forskønnes, og der skabes rammer for nyt liv og socialt samvær,
- at projektets metoder og resultater formidles til andre småbyer – andre udkantsområder.

Baggrund og forudsætninger

Baggrund

I Liv i småbyer-projektet blev der i opstartsfasen fokuseret på 8 bornholmske indlands-småbyer. Fokus blev lagt på indlandssmåbyerne frem for de bornholmske kystbyer eller større byer, fordi indlandssmåbyerne hverken har samme åbenbare herlighedsværdier som byerne ved havet, eller samme muligheder for et dynamisk handels- og erhvervsliv som de lidt større byer.

Byerne fungerer i dag som småbyer for et større landbrugsopland med lidt offentlig service og minimum af forretningsliv. Byerne er hovedsagelig boligbyer, beboet af borgere, der pendler til de nærmeste større byer. Byerne har i de sidste 10–20 år mistet både offentlig og privat service samt handel, og aldersfordelingen bliver mere og mere skæv med flere ældre og færre erhvervsaktive beboere. Hvis der fortsat skal være beboelse og dagligliv hele året i disse småbyer, og hvis de skal være af interesse for tilflyttere, er det vigtigt at styrke deres herlighedsværdi og identitet.

De bornholmske indlandsbyer er karakteriserede ved at ligge omgivet af landbrugsland. Der er mange forskelligartede naturområder i byernes nærhed. Enge, småskove og fortidsminder mm som ligger som små og større enklaver i det omgivende landbrugsland, men ofte er der ikke umiddelbar adgang fra byerne og ud til disse områder. Småbyer på Bornholm kan tilbyde nærhed til natur og landskaber, hvilken er en kvalitet, der værdsættes og nævnes som trækplaster af mange, der flytter på landet og til landets udkantsområder.

Byerne er samtidig gennemfartsbyer, hvor den gamle bymidte ikke findes mere – den er reduceret til en forladt ubrugt og mennesketomt område – en gennemfartsvej og parkeringsplads. Livet mellem husene er et væsentligt succeskriterium ved menneskers valg af bosted, og bymidten er stedet, hvor en by kan demonstrere et socialt samvær og liv udadtil.

Gennem en idé- og prioriteringsproces, hvor borgere, foreninger og konsulenter deltog, blev der valgt 3 lokaliteter med hver sin aktivitet – "ud på landet" i Østerlars og Klemensker og "den ny bymidte" i Østermarie.

Forudsætninger

Med den regionale udviklingsplan fra 2008 har kommunalbestyrelsen vedtaget et mål for bosætning – "Bornholmske byer skal fungere som helårsområder, med levende bycentre og attraktive boligområder, ved at udvikle og kvalitetsløfte byer og byområder gennem kvalitetsbyggeri og bevaringsplanlægning". Der peges på Østermarie som en af de byer, hvor der overvejes et udviklingsprojekt. Projektet indarbejdes i regionskommunens tilflytter-kampagne.

Den ny bymidte i Østermarie – kort beskrivelse

Østermarie bymidte styrkes ved omlægning, funktionsforbedring og forskønnelse af Østermarie torv.

Pladsen foran Dagli'Brugsen udgør byens centrum med gode handels- og transportmuligheder. Omkring pladsen ligger (foruden Dagli'Brugsen) forsamlingshuset (med servering på fortovej om sommeren), fritidshuset med en gammel have, bageren og menighedsrådets bygning (tidligere bank), som også anvendes til løbende udstillinger. Desuden er her holde-plads for BAT-busser. Borgerne har således i forvejen deres daglige gang på området og ofte kan man opleve mennesker stoppe op og samtale ind imellem de parkerede biler. Pladsen er et oplagt sted at forny bymidten og skabe et socialt samlingssted.

Herudover ligger 4 1½ etages fritstående ejendomme ud til pladsen. Bygningerne har alle i Østermaries storhedstid været anvendt til forretningsformål, som kan aflæses i de store og høje facadevinduer. 2 af bygningerne ligger med deres facader helt ud til fortovet uden forhaver og 2 har en lille forhaver. Bygningerne anvendes i dag som helårsboliger undtagen en enkelt som står tom. Denne ejendom er en meget forfalden bygning og har stået ubenyttet i flere år. Det forventes at en gennemførelse af projektet vil betyde at huset bliver solgt og istandsat. Såfremt dette ikke holder stik, vil kommunen anvende de muligheder, der nu forefindes i lovgivningen for at fjerne det.

Selve pladsen foran Brugsen og alle tilstødende vejarealer er Regionskommunens ejendom. Det samme gælder fritidshuset og dens have. Alle andre bygninger og arealer omkring pladsen er privat ejede.

Pladsen afgrænses i den ene side af en stærkt trafikeret landevej, som afskærer pladsen fra forsamlingshuset/caféen. Pladsen er i dag præget af parkerede biler, samt gennemkørende lastbiler og busser, der ikke overlader meget til de bløde trafikanter.

Med f.eks. en hastighedsnedsættende foranstaltning kan pladsen kobles til forsamlingshuset/caféen. Ved at ændre funktionerne foran Brugsen kan man således skabe en bymidte, der forbedrer adgangskrav og sammenhæng mellem aktive institutioner i Østermarie.

En ændring af de nuværende parkeringspladser og BAT's busrute vil kunne frigøre en del af pladsens 1300 m² til rekreativ brug og åbne op for fritidshuset og menighedsrådets bygning, der ligger som naboer på hver side af Brugsen.

Bag Dagli'Brugsen ligger en ca. 900 m² gårdsplads (brugsens ejendom), der anvendes til parkering, når der foregår andre aktiviteter på pladsen foran Dagli'Brugsen.

Interessenter

Interessenter	Betydning for projektet	Placering og håndtering i forhold til projektet
<i>Borgere og erhvervsdrivende i byen</i>	<i>Hovedpersoner for projektet</i>	<i>Repræsentanter deltager i projektgruppen gennem hele processen. Jævnlig borgermøder og workshops</i>
<i>Dagli'brugsen Østermarie</i>	<i>Afgørende betydning</i>	<i>Repræsentanter deltager i projektgruppen gennem hele processen.</i>
<i>BAT – Bornholms trafikselskab</i>	<i>Afgørende betydning</i>	<i>Møder – inddrages i forbindelse med evt. omlægning/flytning af busholdepladser.</i>
<i>Div. foreninger</i>	<i>Medspiller i forhold til deres særlige interesser</i>	<i>Repræsentanter deltager i projektgruppen gennem hele processen. Jævnlig borgermøder og workshops</i>
<i>BAF + evt. andre lodsejere</i>		<i>Møder – inddrages i forbindelse med arealdisponering mm.</i>

Organisation og proces

Overordnet styregruppe for "Den nye bymidte i Østermarie" og de andre projekter:

Organisationen for "Den nye bymidte i Østermarie" indgår i en overordnet projektstruktur som beskrevet i partnerskabsaftalen. Anna Sofie Poulsen, områdechef for Teknik & Forsyning, samt chefen for RU deltager i styregruppen for Bornholms Regionskommune sammen med Karen Skou fra Realdania, og har rollen som overordnet projektleder og kontaktperson mellem Realdania og regionskommunen.

Politisk projektansvar for demonstrationsprojektet "Den nye bymidte i Østermarie":

Påhviler: Hhv. Teknik- & Miljøudvalget og kommunalbestyrelsen.
 Møder: Projektets tovholdere forelægger status og beslutningsgrundlag for Teknik- & Miljøudvalget mindst en gang om året.
 Kommissorium: Godkender overordnet projektbeskrivelser/projektplaner, anlægsprojekter, tidsplaner og økonomi (overordnet)
 Godkender forslag til væsentlige ændringer i projektplanerne, anlægsprojekterne, tidsplanerne og økonomien.
 Træffer beslutninger i forhold til eventuelle uafgjorte konflikter.

Lokal Styregruppe for "Den nye bymidte i Østermarie"

Består af: Regional Udvikling Niels Chresten Andersen,
 LAG-Bornholm Hans Jørgen Jensen,
 Landdistriktscoach Rikke Brandt Brøegaard,
 Teknik & Miljø Vivi Granby,
 Teknik & Miljø Morten Bach Jørgensen,
 Teknik & Miljø Gugga Zakariasdottir.
 Møder: Afholdes i forbindelse med milepæle samt efter behov.
 Kommissorium: Koordinerer og sikrer fremdrift i demonstrationsprojekterne.
 Medvirker til en løbende dialog med Realdania vedr. projektplaner, evt. ændringer i forhold til projektplaner, godkendelse af milepæle, anlægsprojekter, økonomi, ekst. kommunikation mm inden der foretages en politisk behandling.
 Koordinerer dagsordenspunkter til politisk behandling.

Organisationen for "Liv i småbyerne" indgår i en overordnet projektstruktur som beskrevet i partnerskabsaftalen. Anna Sofie Poulsen deltager i styregruppen for Bornholms Regionskommune sammen med Karen Skou fra Realdania, og har rollen som overordnet projektleder og kontaktperson mellem Realdania og regionskommunen.

Projektgruppe for "Den nye bymidte Østermarie"

Projektgruppen sammensættes af repræsentanter fra borgerforeningen, Dagli'Brugsen Østermarie, menighedsrådet m.fl., samt fra regionskommunen. Landdistriktscoachen og relevante fagpersoner deltager efter behov.

Tovholder: Plangruppen/GuggaZakariasdottir
 Tovholderens opgave er at udarbejde projektplaner, tidsplaner, statusredegørelser, erfaringsopsamling mm til drøftelse i styregruppen og til politisk behandling, samt lede arbejdet i projektgruppen. Tovholderen er medlem af styregruppen for "Liv i småbyerne".

Møder: Afholdes 3-6 gange om året

Kommissorium:	Koordinerer arbejdet Forbereder offentlige møder Træffer beslutninger indenfor rammerne af projektplanen Udarbejder oplæg til styregruppen Udarbejder tids- + arb.planer, pressemeddelelser, rapporter
---------------	--

Aktivitetsplan

Projektets hovedaktiviteter:

Fase 1: forberedelses- og opstartsfasen

- Udarbejdelse af nærværende projektbeskrivelse og fundraising (BRK og landdistriktscoachen).
- Etablering af projektorganisation, herunder projektgruppe (BRK og landdistriktscoach).
- Inddragelse af Dagli'Brugsen og andre erhvervsvirksomheder omkring torvet som aktive medspiller og bidragsydere til projektet.
- Opmåling - tegningsgrundlag (landinspektør)
- Programmering - rådgivernes/arkitekternes arbejdsopgaver defineres (BRK, til godkendelse i Realdania via Hausenberg)
- Eksterne rådgivere udvælges og kontrakter underskrives (BRK, til godkendelse i Realdania via Hausenberg)
- Planlægningsværksted forberedes (BRK og projektgruppen)
- Milepæl - godkendelse

Fase 2: registrerings-, analyse- og forslagsfasen

- Analyser – området gennemfotograferes (rumlige analyser), der foretages manual registrering (brug og færdsel på torvet, tilstødende bygninger og i området) og "open end" interviews (BRK + projektgruppen).
- Div. forhandlinger med lodsejere, COOP-Østermarie, BAT, BAF m.fl. (BRK+landdistriktscoachen),
- Interessentinddragelse – der afholdes et planlægningsværksted over en weekend, med et efterfølgende offentligt møde og en udstilling (BRK+projektgruppen+ landdistriktscoachen + eksterne rådgivere)

Metode:

Efter frsk. baggrunds- og inspirationsoplæg i plenum arbejder borgerne i grupper. Til hver gruppe tilknyttes en rådgiver, der faciliterer gruppearbejdet. Deltagerne formulerer, hvilke problemer og forhindringer de oplever på torvet, hvilke ønsker de har til forandringer, og hvilke tiltag bør fremmes, der kan forny Østermaries bymidte, forskønne og funktionsforbedre Østermarie torv.

Rådgiverne sammenfatter og bearbejder gruppernes ideer og forslag til idéskitser (hovedgreb) og idékatalog, som præsenteres på et offentligt møde/udstilling, hvor borgerne kan kommentere rådgivernes arbejde.

Metoden involverer i høj grad borgere og interessenter i processen og de får en reel indflydelse. Den er desuden relativt billig og har dermed en høj demonstrationsværdi. Metoden er afprøvet flere gange på Bornholm i forbindelse med områdefornyelsesprojekter med gode erfaringer.

De eksterne rådgivere bearbejder idéskitser til skitseforslag med overslag.

- Milepæl – godkendelse (skitseprojekt med overslag)

Fase 3: projekterings- og anlægsfasen

- Skitseforslag bearbejdes til et prissat anlægsprojekt. En lokal tegnestue udarbejder et anlægsprojekt. Her sker der muligvis ændringer i og med at prissætning bliver mere præcis. Dette foretages i samarbejde med de arkitekter, der har udarbejdet skitseforslaget.
- Prissat anlægsprojekt godkendes (BRK og Realdania).
- Projektering og udarbejdelse af udbudsmateriale (BRK + lokal rådgiver)
- Godkendelse af udbudsmateriale (BRK og Realdania)
- Licitation afholdes (BRK)
- Udarbejdelse af projektplan for anlægsfasen (BRK + entreprenør)
- Anlægsfasen – etablering af et torv – fornyelse af bymidten (BRK+entreprenør)
- Milepæl - godkendelse

Fase 4: afslutningsfasen

- Formidlingsstrategi udarbejdes (BRK+Hausenberg (det tværkommunale))
- Godkendelse af formidlingsstrategien (Realdania)
- Formidling af projektresultater - demonstrationsværdien (BRK+landdistriktscoachen)
- Exitstrategi fremtidig udvikling og vedligeholdelse (BRK)
- Milepæl - godkendelse

Løbende aktiviteter på tværs af faser:

- Kommunikation, formidling og evaluering (BRK+projektgruppe+landdistriktscoachen),
- Registrering (BRK+projektgruppe+landdistriktscoachen),
- Interessentinddragelse, borgermøder og møder i projektgruppen (BRK+projektgruppe+landdistriktscoachen),

Formidling og kommunikation

Fase 1 Projektet formidles i forbindelse med politisk behandling og dannelse af en projektgruppe.

Fase 2 Projektet formidles i forbindelse med afholdelse af borgermøde, planlægningsværksted og udstilling. Resultat fra bedømmelse/udvælgelse formidles.

Fase 3 Det bearbejdede skitseprojekt offentliggøres (udstilling eller en folder), samt resultat fra licitationen og plan for anlægsarbejder offentliggøres.

Fase 4 Resultater og evaluering formidles.

Der formidles til målgruppen (borgere og erhvervsdrivende i Østermarie) og til hele Bornholm via lokale medier. Projektet formidles gennem kommunens hjemmeside, nyhedsbreve/foldere og rapporter, pressemeddelelser og avisartikler, udstillinger og mødeaktiviteter, samt Østermarie lokalblad – "Mariehønen".

Internt i kommunen kommunikerer via e-mails, formelle og uformelle møder. Ansvar tovholder.

I forhold til projektsamarbejdspartnere kommunikerer via projektgruppen, e-mails og breve, formelle og uformelle møder, samt lokalavisen og lokale opslag. Ansvar tovholder.

Tidsplan

ÅR	MÅNED	AKTIVITET	BEMÆRKNINGER	
Fase 1				
2009	Januar – december	Fundraising: Velfærdsministeriets pulje for vanskeligt stillede kommuner er søgt i 2008 søges igen 2009		
	april	Politisk behandling		
	april-juli	Information til borgerne		
	august	Politisk behandling TMU og K.bst.		
	oktober	Den lokale projektgruppe dannes	Repræsentanter fra borgerforeningen, Dagli'Brugsen, menighedsrådet, fritidshuset m.fl. samt BRK og Landdistriktscoachen.	
	oktober	Første møde i projektgruppen	Det videre forløb planlægges, herunder planlægningsværksted samt evt et offentligt informationsmøde. Den lokale formidlingsstrategi afklares.	
	november	Ekst. rådgivers arbejdsopgaver defineres	Godkendes af Realdania	
	december	Udvælgelse og kontrakter med rådgivere	Godkendes af Realdania	
2010	januar-feb.	Planlægningsværksted forberedes Møde i projektgruppen	Program og oplæg til planlægningsværksted udarbejdes og invitationer mm udsendes	
	jan-feb.	Opmåling – tegningsgrundlag udarb.	Landinspektør	
	februar	Formidling og milepæl	Milepæl og ekstern kommunikation godkendes af Realdania	
Fase 2				
2010	jan.-marts.	Registreringer og analysearbejde	Fotografering, interviews mm	
	løbende	Der foretages frsk. nødvendige undersøgelser og forhandlinger med lodsejere, BAT, BAF m.fl.	Projektgruppemøder afholdes efter behov	
	marts	Planlægningsværksted med deltagelse af eksterne rådgivere	Konceptorienterede rådgivere	
	april	Møde i projektgruppen	Opsamling fra planlægningsværksted	
	april	Erfaringsopsamling fra plan.værksted	Formidles til Hausenberg	
	maj	Udstilling	Resultater fra planlægningsværkstedet Mulighed for at aflevere bemærkninger	
	juni	Møde i projektgruppen	Opsamling fra udstilling og indkomne bemærkninger samt forhandlinger med lodsejere	
	August-september	Bearbejdning af skitseforslag med overslag	Eksterne rådgivere	
	oktober	Godkendelse af skitseforslag med overslag	Til Godkendes af Realdania og BRK/TMU Hvis budgetrammen ikke holder revurderes skitseforslaget.	
	november	Møde i projektgruppen	Skitseforslag drøftes mm	
	november	Formidling og milepæl	Milepæl og ekstern kommunikation godkendes af Realdania	
	Fase 3			
	2010	nov.-dec.	Projektering - Skitseforslag bearbejdes til et prissat anlægsprojekt	Lokal (Bornholm) rådgiver og BRK. Hvis overslaget ikke holder sig indenfor budgetrammen revurderes anlægsprojektet.
2011		januar	Møde i projektgruppen	
	januar	Prissat anlægsprojekt godkendes	Realdania og BRK/TMU	
	februar	Offentligt møde	Projekt præsenteres	
	marts	Udbudsmateriale og licitation	Lokale rådgivere og BRK	
	marts-maj sept.-nov.	Anlægsarbejder	Repræsentant fra projektgr deltager i byggemøder	

		Formidling og milepæl	Milepæl og ekstern kommunikation godkendes af Realdania
Fase 4			
2011	oktober	Møde i følgegruppen	Evaluering og Planlægning af offentligt møde
	november	Offentligt møde	evaluering
	okt.-nov.	Formidlingsstrategi udarbejdes	Godkendes af Realdania
	december	Formidling og milepæl	Milepæl og ekst. kom. godkendes af Realdania
	december	Regnskabsafklæggelse mm	

Budget

	Udgifter ekskl. moms anlægsarb. rådgivere mm.	Projektledelse arb.timer ekskl. moms Brk's og landdistr.coach medfinansiering	Udgifter i alt ekskl.moms
Fase 1			
Fundraising, pol.behandling		20.000	20.000
Møder i projektgruppe,for-beredelse af workshopt mm		30.000	30.000
Opmåling – tegningsgrundlag/landmåler	10.000		10.000
Borger- og interessentinddr., kommunikation og formidling	5.000	25.000	30.000
I alt fase 1	15.000	75.000	90.000
Fase 2			
Dataindsamling og analysearbejde	5.000	40.000	45.000
Div forhandlinger og møder		40.000	40.000
Afholdelse af planlægningsværksted med rådgivere	50.000	40.000	90.000
Bearbejdning af skitseforslag + overslag	30.000		30.000
Borger- og interessentinddr., kommunikation og formidling	5.000	25.000	30.000
I alt fase 2	90.000	145.000	235.000
Fase 3			
Prissat anlægsprojekt, projektering, udarbejdelse af udbudsmateriale	100.000	20.000	120.000
Anlægsarbejde*****	2.600.000		2.600.000
Tilsyn og byggemøder	30.000	50.000	80.000
Borger- og interessentinddr., kommunikation og formidling	5.000	25.000	30.000
I alt fase 3	2.735.000	95.000	2.830.000
Fase 4			
Evaluering	15.000	50.000	65.000
Borger- og interessentinddr., kommunikation og formidling	5.000	50.000	55.000
Kommunernes revision	10.000		10.000
I alt fase 4	30.000	100.000	130.000
I ALT udgifter ekskl. moms	2.870.000	415.000	3.285.000

Udisponerede uforudsete udgifter			27.375
I alt ekskl. moms			3.312.375
17,5% fondsskat af Realdania tilskud			317.625
Samlede udgifter i alt			3.630.000

* Mødeforplejning, leje af lokaler mm.
 ** Ekstern rådgiver/arkitekttegnestue + mødeforplejning og materialer
 *** Ekstern rådgiver/arkitekttegnestue
 **** Rådgivende tegnestue på Bornholm
 ***** Anlægsarbejde omfatter f.eks.: trafikreguleringer, trafiksikkerhed, parkeringsforhold, belægnings, belysning, inventar, tilgængelighed, rummets kanter og overgange, samt evt rammer for aktiviteter, der pt. ikke er fastlagt, man fastlægges i løbet af processen.

Udgifter i alt **3.630.000 kr.**

Finansiering

Realdania	1.815.000 kr.
BRK + LAG-Bornholm/landdistriktscoach (arbejdstimer og kørsel)	415.000 kr.
Statsmidler – vanskeligt stillede kommuner	1.200.000 kr.
Andre bidragsydere	200.000 kr.

I alt **3.630.000 kr.**

Projektområdet

Projektområdet er delt op i 2 områdetyper:

Det primære område, Østermarie Torv, et areal på 1300 m² mellem Dagli'Brugsen og Mariehuset/forsamlingshuset. På det primære område kan der forventes omdisponering af området og nye belægnings på arealet - f.eks. 1300 m² x 1.500 kr/m² = 1.950.000 kr.

Det sekundære område på ca. 2180 m² (1150 m² + 1030 m²) omfatter vejarealer, som ikke behøver videre behandling. På disse arealer forventes kun mindre anlægsarbejder, så som hastigheds-nedsættende foranstaltninger, evt. beplantning, evt. belysning etc., og hertil kommer evt. omlægning af BAT's rute med bussely

Overslag for det primære område	ca. 2.000.000
Overslag for det sekundære område	ca. 400.000
Byinventar, belysning, beplantning etc.	ca. 200.000
I alt anlægsarbejder	kr. 2.600.000

Ekstern og lokal rådgivning mm.	250.000 kr.
Proces	462.375 kr.
Fondsskat	317.625 kr.
I alt	3.630.000kr.

Betalingsplan Realdania

Fase 1 og fase 2	December 2009	105.000
Fase 3	December 2010	1.528.500
Fase 4	Marts 2011	181.500
I alt		1.815.000

Økonomiske driftsfølgenvirkninger

Kommunen har i forvejen ansvar for renholdelse og vedligeholdelse på torvet og omkringliggende gader. Der kan evt aftales med Dagli'Brugsen og andre omkringliggende forretninger/steder en delvis vedligeholdelse og renholdelse.

Moms og skattemæssige forhold

Projektregnskabet vil blive underlagt Kommunernes Revisionsfirma. Der tages hensyn til fondsskat på 17,5% af støttebeløb fra Realdania og evt andre fonde.

Juridiske forhold

Teknik & Miljø har jurister ansat til at vejlede i evt. tvivlsspørgsmål. Der er umiddelbart ikke relevant at inddrage advokatfirma.

Risikovurdering

Manglende medfinansiering kan blive en risikofaktor. Det er svært at skaffe midler fra fonde til finansiering af projekter, hvor en stor del af udgifterne omhandler anlægsarbejder. Der prøves på kreativ måde at skaffe finansiering til projektet, ellers må manglende medfinansiering håndteres til en vis grad ved nedskalering af projektet, i omfang eller valg af materialer.

Hvis der kun kan skaffes ganske få midler til finansiering af projektet og projektet bliver meget reduceret, kan succesen heraf blive minimal og herved ikke leve op til forventningerne. Der bør så overvejes om projektet skal gennemføres.

Kvalitetssikring

Kvalitetssikring af projektet sker ved inddragelse af eksterne rådgivere og ekspertise i regionskommunen.

Evaluering

Evaluering vil ske i forbindelse med den halvårslige statusrapportering i projektet, i den skabelon for afrapportering, der både indeholder en statusredegørelse til projektsekretariatet og Realdania og den løbende selvevaluering til Oxford.

